

Informatiebericht SUA

Van IND / SUA
Auteur(s) 10 2 e
Telefoonnummer(s) 10 2 e

Nummer & Titel IB 2017/30 Draagmoederschap

Hoofdtak Regulier

InformIND Thema B7/3.2. Vc
Geldig vanaf 24-03-2017
Geldig tot en met 16-04-2022

1. Aanleiding

Dit SUA-bericht is een update van het Informatiebericht Draagmoederschap van 2 oktober 2015. De strekking van het SUA-informatiebericht is hetzelfde gebleven. In het huidige SUA-bericht wordt een passage aan het rapport *Kind en ouder in de 21e eeuw* van de *Staatscommissie Herijking Ouderschap* gewijd.

Het informatiebericht (PUC_IND_766891_0) komt hiermee te vervallen.

2. Verwachting

De inhoud van dit informatiebericht zal niet worden opgenomen in de Vc. Bezien zal worden of de inhoud ervan te zier tijd kan worden overgeheveld naar een interne werkinstructie.

3. Inhoud/Toelichting

Het komt incidenteel voor dat beslissers te maken krijgen met verblijfsaanvragen, waarin sprake is van draagmoederschap. Het gaat dan meestal om een Nederlands echtpaar of een Nederlandse man en buitenlandse echtgenote, die gebruik hebben gemaakt van een buitenlandse draagmoeder om een kind te krijgen. Landen waarvan bekend is dat er draagmoederschapconstructies plaatsvinden zijn India, de Filipijnen, de Oekraïne, de Verenigde Staten en Georgië. Hieronder kun je lezen welke problematiek speelt in draagmoederzaken en hoe je verblijfsaanvragen van draagmoeder zaken moet behandelen.

Problematiek bij draagmoederschap

Voorop gesteld wordt dat commercieel draagmoederschap in Nederland verboden is. Er bestaan in het Nederlandse recht nog geen specifieke regels waarin draagmoederschap is geregeld en ook de erkenning van in het buitenland tot stand gekomen draagmoederschapconstructies is niet geregeld. De beoordeling van de juridische positie van een kind dat is geboren uit een buitenlandse draagmoeder moet worden beoordeeld aan de hand van de thans geldende regels van internationaal personen- en familierecht en is daarom complex.

Er kan bij draagmoederschapconstructies gebruik zijn gemaakt van het genetisch materiaal van de wensouders, maar het komt ook voor dat er gebruik is gemaakt van (anonieme) donoren. De draagmoeder is meestal

niet de biologische moeder van het kind. In een aantal landen waar draagmoederschap mogelijk is (bijvoorbeeld Oekraïne), worden de wensouders op de geboorteakte als de juridische ouders van het kind vermeld. De wensouders zijn naar Nederlands recht echter niet automatisch de juridische ouders van het kind. Naar Nederlands recht geldt namelijk als hoofdregel dat de vrouw uit wie het kind is geboren de moeder van het kind is. Erkenning van een buitenlandse geboorteakte is daarom in strijd met de Nederlandse openbare orde. Verder geldt dat -voor zover de draagmoeder gehuwd is- haar echtgenoot vrijwel in alle rechtsstelsels als juridische vader van het kind wordt aangemerkt. De omstandigheid dat ertussen de wensouders en het kind geen familierechtelijke betrekkingen zijn ontstaan, betekent ook dat de wensouders naar Nederlands recht niet het gezag over het kind hebben en dus geen aanvraag namens het kind kunnen indienen.

Meestal hebben de wensouders zich reeds tot de Nederlandse ambassade gewend voor afgifte van een Nederlands paspoort ten behoeve van het kind. Deze aanvraag wordt om de hierboven genoemde redenen afgewezen. Vervolgens is het mogelijk dat de wensouders middels een voorlopige voorziening aan de Nederlandse voorzieningenrechter hebben gevraagd om de Minister van Buitenlandse Zaken op te dragen een nooddocument af te geven ten behoeve van het kind. Er zijn enkele gevallen bekend waarin de rechter een dergelijk verzoek heeft toegewezen.

Op 7 december 2016 is het rapport *Kind en ouder in de 21e eeuw* van de *Staatscommissie Herijking Ouderschap* verschenen. De Minister van Veiligheid en Justitie heeft op 7 december 2016 reeds een eerste reactie op dit rapport gegeven. De opdracht aan de Staatscommissie, die op 1 mei 2014 werd ingesteld, was de regering te adviseren over de wenselijkheid van wijziging van bestaande regelgeving die betrekking heeft op het ontstaan van juridisch ouderschap en de invoering van een wettelijke regeling voor meerouderschap, meeroudergezag en draagmoederschap.

De staatscommissie heeft geadviseerd om onder strikte voorwaarden een wettelijke regeling voor draagmoederschap in te richten, waarmee wensouders vanaf het tijdstip van geboorte juridisch ouder van het kind worden. Deze voorwaarden zijn onder meer:

- Vrije instemming van de draagmoeder;
- De mogelijkheid voor het kind om de ontstaansgeschiedenis te achterhalen;
- In beginsel genetisch verwantschap van ten minste één wensouder aan het kind. Van dit vereiste kan in uitzonderlijke omstandigheden worden afgeweken;
- Verplichte voorlichting voor wensouders en draagmoeder;
- De afspraken tussen de draagmoeder en de wensouders moeten vóór de conceptie ter goedkeuring aan de rechter worden voorgelegd. Daarbij zijn tevens afspraken mogelijk over financiële vergoedingen aan de draagmoeder, gebonden aan een wettelijk maximum.

Internationaal draagmoederschap dat onder dezelfde voorwaarden tot stand is gekomen komt in aanmerking voor erkenning in Nederland.

De Minister van Veiligheid en Justitie staat positief tegenover het instellen van een regeling voor draagmoederschap. Het wachten is dan ook op een wetsvoorstel waarin het draagmoederschap wettelijk wordt geregeld.

De jurisprudentie in draagmoederschapszaken:

Uit de jurisprudentie blijkt dat de juridische beoordeling van buitenlandse draagmoederschapsconstructies door de rechter sterk afhankelijk is van de wetgeving van het land waar het kind is geboren. Hoewel er dus geen pasklare oplossing bestaat die in alle gevallen kan worden toegepast, kunnen er wel enkele hoofdlijnen aan de jurisprudentie worden ontleend.

Onder omstandigheden kan het kind de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen. Dat is het geval indien de draagmoeder op de geboorteakte is vermeld als moeder, haar eventuele echtgenoot het vaderschap gerechtelijk heeft ontkend én het kind in Nederland is erkend door de Nederlandse wensvader. Soms kan het kind ook in het buitenland worden erkend of wordt het vaderschap van de wensvader gerechtelijk vastgesteld, waardoor het kind de Nederlandse nationaliteit verkrijgt. De wensvader zal in het geval van een Nederlandse erkenning nog wel aan de rechtbank moeten verzoeken om te worden belast met het gezag over het kind. De wensvader kan immers anders geen enkele aanvraag ten behoeve van het kind indienen. Als de wensvader in het buitenland de juridisch vader is en Nederland de in het buitenland tot stand gekomen familierechtelijke betrekkingen erkent, dan nemen we ook het gezag over als dat daar tot stand is gekomen. De wensmoeder kan het kind desgewenst adopteren, nadat zij het kind tenminste een jaar samen met de wensvader heeft opgevoed en verzorgd.

Indien de wensmoeder op de buitenlandse geboorteakte wordt vermeld, kan de Nederlandse rechter de geboortegegevens van het kind vaststellen. Daarbij wordt dan vastgesteld dat de draagmoeder de juridische moeder van het kind is.

4. Hoe te handelen bij verblijfsaanvragen in draagmoederzaken

1) Vraag bij de ambassade of bij de referent de stukken met betrekking tot de hiervoor beschreven paspoortprocedure en/of de procedure tot afgifte van een nooddocument op. Vraag ook of de wensvader het kind reeds heeft erkend en of er nog andere procedures zijn aangespannen bij de Nederlandse rechter.

2) De stukken kunnen worden voorgelegd aan het team nationaliteitsvraagstukken van de Directie Juridische Zaken via @ind.minvenj.nl. Het team nationaliteitsvraagstukken kan adviseren over de afstamming en de nationaliteit van het kind.

3) Als de Nederlandse rechter het verzoek van de wensouders om de Minister van Buitenlandse Zaken te bevelen een reisdocument af te geven heeft afgewezen, dan wordt de aanvraag om verlening van een mvv getoetst aan het gezinsherenigingsbeleid (het gaat hier niet om adoptie) en wordt de aanvraag afgewezen, omdat het kind geen juridisch kind is van de wensouders en zij niet het gezag hebben.

4) Als de Nederlandse rechter het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het belang van het kind heeft opgedragen om een nooddocument te verstrekken aan het kind, ondanks het feit dat het kind nog geen Nederlander is geworden, moet contact gezocht worden met de portefeuillehouders van SUA, als de wensouders na aankomst met het kind in Nederland een verblijfsaanvraag voor het kind willen indienen of reeds hebben ingediend.

6 . Afstemming

Dit SUA-bericht is afgestemd met Directie Juridische Zaken, team nationaliteitsvraagstukken.